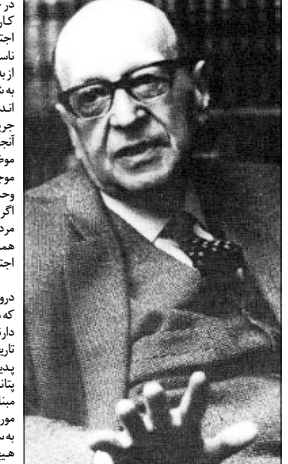

ابداعات ماکس هور کهایمر در مکتب انتقادی

مرزهای دانش رهایی بخش

جیمز هوهمن - ویلیام شرودر - ترجمه: عابد کانور

نسل دوم مکتب فرانکفورت در واکنش به سومین مرحله نسل قبل، ایده یک نظریه انتقادی را دوباره مطرح کرد. هارمراس به دفاع از تفکرات دیوایه بر مبنای هنجارین پرداخت و در عین حال بر بازگشت به یک برنامۀ پژوهشی میان رشته‌ای در علوم اجتماعی تأکید کرد. او ابتدا چنین مبنایی را در نظریه‌ای در باب دفعه‌های خانگی (کنشکی، عملی و رهایی بخش) گسترش داد و سپس به سمت نظریه‌ای در باب پیش فرضهای غیرقابل اجتناب کنش رفت. بتاسیل تغییر رهایی بخش در عقلایت ارتباطی یا کفتمانی و کارشناسی نوشته‌آن درموردی چون حوزه عمومی دم‌مکراتیک مورد دارد.

هارمراس می‌کوشد با تحلیل خاص خود از مقوله ارتباط، هنجارهای جدیدی را برای برقراری ارتباط غیر تسلسل‌گرایانه یا دیگران فراهم آورد در نهایت به مفهوم گسترده‌تری از عقل دست پیدا کند.

او اهداف و مباحث **بانی نظر به انتقادی** یکی از ده‌ها مؤسسه پژوهش اجتماعی بیوند نظریه‌های فلسفی با تحقیقات تجربی بود. اعضای مکتب فرانکفورت بر این باور بودند که پژوهش تجربی باید به وسیله پرسشهای فلسفی هدایت شود و نظریه‌های فلسفی اجتماعی - اقتصادی هم از طرف دیگر باید مورد آزمون تجربی واقع شوند. آنها پژوهش تجربی پوزیتیویستی در علوم اجتماعی را به شدت مورد انتقاد قرار می‌دادند چرا که چنین پژوهشی واقفیت اجتماعی را ثابت تلقی می‌کند و به تبع آن شی از آنکه در پی تغییر و دگرگونی این واقفیت باشد صرفاً به دنبال توصیف آن است. به همین سبب این مکتب فرانکفورتی‌ها هدف درک صحیح جریان‌های تاریخی که در عصر آنها در حال وقوع است را ماکس هور کهایمر (۱۹۲۳ - ۱۸۹۵) مهمترین پرسستی مؤسسه و پایه‌گذار جنبشی بود که نظریه‌های جامعه‌شناسی، علوم مردم‌شناختی و تاریخ را با هم آمیخت. او در سال ۱۹۲۱ میلادی به فرانسه مهاجرت کرد و به مدت هشتاد و سه سال در فرانسه زندگی کرد. او در سال ۱۹۶۳ میلادی در فرانسه درگذشت.

ایدئولوژی‌های غالب ار نشان دهند. یکی از وجوه نشان دادن واقفیت ایدئولوژی‌ها، آشکار کردن این نکته است که چگونه صورت‌بندی‌های نوعی حمایت‌کننده از سرمایه‌داری در واقع برخلاف آن چیزی که امروز می‌کنند، منجر می‌شوند. بر این اساس یک اقتصاد آزاد، عادلانه یا به کنترل نیمه انحصار اجتماعی منجر می‌شود که در آن دولت از تجدید اصناف قدرتمند منع می‌شود؛ مساوات عادلانه را یک کار بازار آزاد، معمولاً به استعمار کارگران در برابر کمترین دستمزد ممکن منجر می‌شود و... هور کهایمر امینوار بود با چنین برده‌های پراکنده‌ای از ایدئولوژی‌ها بوده که در نسبت به شرایط حقیقی پرموشان هشیار کند.

هور کهایمر می‌کوشید این محرومیت نظریه اجتماعی از پژوهش اجتماعی را به وسیله بسط و گسترش محتوای نظری نهفته در بهترین مطالعات تجربی اصلاح کند. با این هدف که آنها را در یک چارچوب متحد شوند و بر این اساس از یک جهت اصلاحی در تئوری مارکسیستی صورت پذیرد و از جهت دیگر با استفاده از نظریه اجتماعی، برنامه‌های پژوهشی تجربی که از لحاظ فرهنگی فرایند اندیشیدنی‌اند توسعه شود. او همچنین تأکید می‌کند اگر پژوهش تغییرات اجتماعی شش منجر شود، نظریه‌هایی که در دایره آن مطرح شده‌اند نباید، محسوب خواهد شد. بنابراین هدف او خلق یک داد و ستد واقعی میان نظریه اجتماعی فلسفی و پژوهشی تجربی بود. هور کهایمر مجموعه‌ای از اندیشمندان مختلف را گرد هم آورد تا این داد و ستد را پدید آوردند و معتقد بود با به اجرا درآوردن برنامه‌های پژوهشی که به طور جمعی در میان آنها مطرح می‌شد، می‌توان به نتایج پرباری دست یافت.

این برنامه پژوهشی طبعاً مطالعات تاریخی را نیز در بر گرفت. هور کهایمر پرسشی جامع‌شمول در دوره‌های خاص تاریخی می‌کوشید و روابط میان ساخت اقتصادی، ساختار روانی، سببهای طبیعتی، نهادهای فرهنگی - آموزشی - سیاسی این جامع و ایدئولوژی‌های حاکم بر آنها را دربرآید. او پژوهش‌های برنامه‌ها را مطالعه کرده‌ای حاضر در جامعه و آمار را برای فهم بهتر روند‌های تاریخی معاصر خاص کار می‌گرفت. بر اساس چنین گوشه‌ای تحقیقی، نظریه پردازان انتقادی می‌توانست به سمت نظریه‌های کلی که بیشتر تأیید شده‌اند و از لحاظ سیاسی مؤثرترند، حرکت نمایند.

علوم اجتماعی پوزیتیویستی تنها به توصیف بینابین نظم موجود می‌پردازند، در حالی که نظریه انتقادی نواهی این نظم را بر جسته می‌کند و دیگران را به سمت تغییرات تاریخی در شرایط حاضر را به میدان می‌آورد. نظریه انتقادی بر این دیدگاه تأکید دارد که واقفیت اجتماعی امری است ساخته شده‌اند در حالی که علوم اجتماعی پوزیتیویستی با جامعه‌ها همانند طبیعت برخورد می‌کنند - به عنوان یک واقفیت ثابت که تنها می‌تواند تبیین شود و امکان تغییر در آن وجود ندارد. از آنجا که واقفیت اجتماعی مانند آن حال تغییر است، نظریه پردازان انتقادی متعهد باید تغییرات ساختاری را در پدید آفرینند. علاوه بر این هور کهایمر از نظریه انتقادی انتظار دارد علوم اجتماعی را از طریق بازبینی و نقادانه دستوردهای آن، به چالش بکشد. او این باور را که علوم اجتماعی باید تنها از طریق نوع روش‌شناسی بر خود را باشند، انکار می‌کند چرا که روش‌های جایگزین می‌توانند تقابلهای روشنگرانه‌ای را فراهم آورد. اما علاوه بر این تأکید می‌کند نظریه‌ها را نباید تنها بر اساس تأیید تجربی یا معیارهای انتزاعی (مانند سادگی، سنجیدگی، بلکه باید تأثیر گذار سیاسی نیز به عنوان ملاک در ارزی نظریه‌ها مورد توجه باشد. علوم اجتماعی پوزیتیویستی نوعاً در خدمت کارکردهای ایدئولوژی قرار می‌گیرند که این کارکردها، ایدئولوژی‌های دگر برده‌های فرادری قرار داد.

معیار می‌کوشد که هور کهایمر به وسیله آن نظم موجود از روشنگاری می‌کند. شهادت‌یادگی با معیار مارکس در ذهنی: نوعی خودپرسی و واقعی که بر آن خودنگاشتی تحلیلی که سرمایه‌داری برای اعضای اجتماع فراهم آورد تا علیه تکدی که اعضای جامعه که به شوه‌ای عقلانی مشاهده شود و از طریق تصدیقات اجتماعی منعی از آن است. پرسش در آگاهانه پدیدار می‌شود که مستقیم کار معنادار که دستمزد کار برای آمده زندگی را برآورد و آگاهانه ضروری برای خودپرسی و فراهم کند. اما مستقیم کار مکتب فرانکفورت از معیارهای روشنگاری می‌گذرد. این به نظر می‌آید براساس اهداف آن، با هم تفاوت دارند. هور کهایمر برخلاف دیگر کتاب‌های خود چنان توجهی به روش‌شناسی فرهنگ عالی (هنر، موسیقی، ادبیات) ندارد. اما کار گروه در مورد فرهنگ، آری و نقد می‌کوشد در تبیین از آرای مارکس و فریود و اصول مبنایی گروتستان‌سیاسم فراهم آورد.

مکتب فرانکفورت به گروهی از فلاسفه، منتقدان فرهنگی و عالمان علوم اجتماعی اطلاق می‌شود که با مؤسسه پژوهش اجتماعی مربوط بود. این مؤسسه در سال ۱۹۲۹ در شهر فرانکفورت آلمان پایه‌گذاری شد. فلاسفه‌ای چون هور کهایمر، آدورنو و مارکس از ایش فروم و وانگوار (۸۰ - ۱۹۰۰) و والتر بنیامین منتقد ادبی (۱۹۲۰ - ۱۸۹۲) از چهره‌های سرشناس این مکتب به شمار می‌روند و هارمراس را می‌توان نماینده اصلی نسل دوم این مکتب دانست. مکتب فرانکفورت پیش از آنکه به سبب طرح آموزه‌های نظریه‌های خاصی شناخته شده باشد، از جهت ارائه برنامه‌ای که در نظریه انتقادی جامعه، خواننده می‌شود، شهرت یافته است. نظریه انتقادی علی‌رغم آنکه مارکسیسم را در تئوسا را به عنوان نوعی جزم اندیشی رد می‌کند، خود بسیار گرایش‌گوشی موشکافانه برای ادامه دگرگونی است که مارکس از طریق آن قصد داشت فلسفه اخلاق را به نقد سیاسی و اجتماعی بدل کند. نظریه انتقادی در اصل نوعی شیوه فلسفه مندی است که در ترکیب وجود هنجارین تأمل فلسفی با دستاوردهای روشنگرانه علوم اجتماعی حاصل شده است. هدف نهایی برنامه این نظریه، پیوند نظریه و عمل، فراهم آوری نوعی پیش و قادر ساختن رعایا به تغییر شرایط مستقرانه حاکم بر آنها و از این طریق دستیابی به رهایی انسانی است که در نهایت به شکل گیری جامعه‌ای عقلانی که بساطگویی توانمندی‌ها و آرزوهای انسانی است، منجر خواهد شد.

اندیشه‌های نسل اول مکتب فرانکفورت در سه مرحله توسعه یافته است. اولین مرحله از زمان شکل گیری مؤسسه پژوهش اجتماعی آغاز می‌شود و با پایان دهه ۱۹۲۰ ادامه می‌یابد. این دوره «ماتریالیسم تاریخی میان رشته‌ای» خوانده می‌شود و آثار و برنامه‌های از هور کهایمر بهترین نمودار یافته است. هور کهایمر ادعا می‌کند که روش اصلاح شده از ماتریالیسم دیالکتیکی خواهد توانست نتایج پژوهش اجتماعی را سازماندهی کند و به آن چشم اندازی انتقادی ببیند. مرحله دوم نظریه انتقادی خواننده می‌شود که با تریک مارکسیسم جهت‌تپیل به مفهوم عمومیت یافته تری از نقد همراه است.

هور کهایمر و آدورنو با مشاهده پیروزی فریب الوقوع جزئی در اوایل دهه ۱۹۴۰، مفهوم مرحله مکتب فرانکفورت که نقد عقلی و آزادی خواننده می‌شود وارد شدند. آنها در کتاب «دیکتاتورهای فرهنگی» (۱۹۴۱) و «روز مگر در کتاب انسان تک ساختی» (۱۹۶۴)، فرایند تسلسل‌آزایی بر طبیعت را عامل انسانیت‌زدایی و چیزی که انسان‌ها را تسلسل‌آورد و هور کهایمرس از جنگ جهانی دوم به سبب مشاهده جامعه کاملاً دولتی و فرهنگ مصرفی دستکاری شده پرموشان، روحیه‌ای به شدت بدبینانه را نوشته‌ای خود متنبس کردند.

مهمترین مقاله‌های هور کهایمر به سه مرحله اول مکتب مرتبط می‌شود و بر پایه این فلسفه و علوم اجتماعی تمرکز دارد. او علاوه بر ارائه تعریف و برنامه‌ای روشن برای علوم اجتماعی انتقادی، بر ترکیب جنبش‌های هنجارین فلسفه با پژوهش تجربی علوم اجتماعی تأکید می‌کند. این جهت‌گیری را فلسفی، نظریه انتقادی را در مقابل نظریه‌های مطرح می‌کند و نمودار نمودار آنها را در نظر می‌گیرد. به عنوان مثال یک جنبش برنامه انتقادی نظریه انتقادی آدورنو آنکه در نسی‌گرایی یا شکاکیت جامعه شناسی‌های سنتی دانش همانند دیدگاه‌های مابیم کرد فراید، می‌کوشد نشان دهد چگونه کیفیت وجهی تاریخی و عملی دارد.

اعلی‌آثار آدورنو در اصل به سه مرحله دوم و سوم توسعه مکتب فرانکفورت متعلق اند. او از آنجا که محدود امکان پذیرش نقادانه و بسیار تنگ و محدود می‌دانست. کوشید این امکان پذیرش را در تجربه زیبایی‌شناختی و رابطه تقلیدی با طبیعت مورد کشف قرار دهد. ویگردد آدورنو بر این دیدگاه خاصی که جامعه مدرن یک تمامیت غلط است را نگریخته شد. او دستخوش و بازشناسی مامل این فرایند، به گسترش یکی نقل آرای پیاکنجانبه که بر اساس سنجش طبیعت و بازشناسی دیگران بنا شده است، رسید.

به همین دلیل به سمت جویوی یک نسبت برابری آری و غیر تسلسل‌طبیانه با طبیعت دگرگانتها پرداخت و بر اساس چنین نسبتی در آن تجربه‌های متنوع و چهارپاره یافت. در اصل این هنر است که یک چنین امکانی را در جامعه معاصر فراهم می‌آورد، چرا که در هنر همواره یک امکان تقلیدی که بر فرازی سنتی - غیر- مامل، و بازمورد دارد. کوشش تئیکارد آدورنو برای انتقادی از سطوح انسانی، به کتاب نظریه زیبایی‌شناختی، (۱۹۷۰) که او پس از مرگش چاپ شد و دیگر آثار متناخرو او هویتی متناقض نشان بخشیده است.

تیزمندی‌ها روزنامه ایران

ایران پیکار

شماره ۳ آگوست ۱۳۸۴

شماره ۳ آگوست ۱۳۸۴

آگهی مناقصه ۸۴/۱۱

شرکت آب و برق کیش، در نظر دارد: ۱۳۳ متر (مربع) ۱۰۰ متر (مربع) کلیل فشار متوسط ۱۵۰x۲۵mm ۳/2x۲۵mm NLP- GU 1 (شاید متغییر) را از طریق مناقصه خریداری نماید. لذا از کلیه تولیدکنندگان دعوت می‌شود ضمن واریز مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰ ریال به حساب شماره ۱۴۰۰ بانک صادرات شهر قزوین کیش به نام شرکت آب و برق کیش و از آنده پیش مربوطه حداکثر سه روز پیش از تاریخ آگهی بر این شرکت اسناد مناقصه بر مراحله و طرف خدمت پنج روز پیش از تاریخ اسناد نامتدیه به تعویق پیشنهاد نویسی و مالی خود در پلاک رستیده درگاه یا توجه به شرایط مندرج در اسناد خریداری اقدام نمایند. شرکت در زد یا قبول یک یا کلیه پیشنهادات واصله مختار است و هزینه‌های درج آگهی مناقصه به عهده برنده مناقصه می‌باشد.

نقابی: تهران، بزرگراه آفریقا، پلاک ۲۰ چهارراه جهان کویک، جنب کهنه، شماره ۳، طبقه سوم، دفتر آب و برق کیش، قزوین، خیابان سعدی، شرکت آب و برق کیش.

امور بازرگانی

فروش

O2 و N2

اکسیژن و نیتروژن مایع با خلوص ۹۹/۹۹٪

با مهر استاندارد از قرار هر کیلو ۱۵۰۰

تلفن تماس: ۳ - ۲۸۳۳۷۸۰ و ۲۸۳۳۷۸۰ (۲۴ ساعه)

آگهی مناقصه

دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه در نظر دارد تعداد ۱۰ دستگاه UPS خریداری نماید.

لذا متقاضیان برای دریافت اسناد مناقصه به نشانی: ساوه، دانشگاه آزاد واحد ادخار تحارکات مراجعه نمایند.

تلفن تماس: ۲۴۴۴۶۶۷ - ۲۵۵

مزید در آگهی به عهده برنده می‌باشد.

روابط عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه

مزایده ۶-۸۴

شرکت مادر تخصصی خدمات کشاورزی وابسته به جهاد کشاورزی در نظر دارد: یک قطعه زمین به شرح ذیل را از طریق مزایده به فروش رساند:

شش دانگ یک قطعه زمین به مساحت ۱۴۶۵ مترمربع واقع در بخش سه جلیلیه تهران به نشانی: تهران، خیابان انقلاب، خیابان صدای مسافران، خیابان شهید رجایی، شماره ۱۹ به صورت حصص و دارای آب، برق، تلفن.

متقاضیان می‌توانند از تاریخ درج آگهی به مدت ده روز برای دریافت برگ شرایط مزایده به نشانی: تهران، بلوار کشاورز، خیابان فلسطین جنوبی، خیابان شهید حاجت دوست، شماره ۸۰ مراجعه و پس از مهلت مقرر به مدت ۲ روز قیمت پیشنهادی خود را در پاکت لاک و مهر شده به نشانی: فوق‌الذکر تحویل نمایند.

ضمناً سربده شرکت در مزایده پنج درصد کل مبلغ پیشنهادی بوده و شرکت در زد یا قبول پیشنهادات مختار می‌باشد. یوده مزایده‌های درج آگهی به عهده برنده مزایده می‌باشد.

تلفن دفتر فروش: ۹-۸۸۹۶۲۸۵ داخلی ۱۷۴

۸۸۹۶۲۸۵ مستقیم

کمیسیون معاملات

بنیاده عالی

آگهی فراخوان جهت شناسایی پیمانکار

موضوع: مناقصه شماره م م ن / ۸۴/۱۹۴ مربوط به پروژه بهسازی و آسفالته جاده دسترسی تک پیکار به نفت شهر

شرکت نفت مناطق مرکزی ایران در نظر دارد موضوع مناقصه فوق‌الذکر را با مشخصات و شرایط گلی زیر از طریق مناقصه عمومی به شرکت‌های واجد شرایط و امکان‌پذیر نماید.

الف) شرح مختصر کار:

پروژه فوق‌الذکر برای انجام زیرساخت و آسفالته جاده به طول تقریبی ۳ کیلومتر و عرض ۷ متر و شامل کارهایی از قبیل تسطیح، آبیاری و کوبیدن بستر جاده، اجرای قشر اساس، آسفالته، احداث آبرو، نصب کار دریل و علانم و راهشانی و راندنگی، خط کشی جاده و غیره می‌باشد.

ب) مدت انجام خدمات:

مدت انجام پروژه ۱۲ ماه و دوره نگهداری ۱۲ ماه می‌باشد.

ج) برآورد کار:

برآورد تقریبی پروژه به مبلغ ۱۴۰۰۰۰۰۰/۰۰۰ ریال و براساس فهرست بهای پایه سال ۸۴ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور می‌باشد.

د) محل اجرای کار:

محل اجرای پروژه در منطقه گوهستانی، تک پیکار سه راهی تک پیکار به سه راهی شهید گداز پور واقع در استان ایلام می‌باشد.

ه) شرایط مناقصه:

- ۱- داشتن صلاحیت حقوقی
- ۲- داشتن امکان‌های احداث کارخانه سنگ شکن و آسفالته، ماشین آلات، نیروی متخصص و غیره
- ۳- داشتن تجربه کافی و مرتبط با موضوع مناقصه
- ۴- داشتن پایه ۳ در رشته راه و ترابری (حمل و نقل) از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
- ۵- داشتن توانایی از اده ضمانتنامه بانکی شرکت در مناقصه و انجام تعهدات طبق ضوابط کارفرما.

متقاضیان کلیه کارهای شرایط مذکور در بند «د» فوق بوده و آمادگی اجرای پروژه را دارند می‌توانند حداکثر تا پایان وقت اداری روز شنبه مورخ ۸۴/۹/۲ ضمن ارائه درخواست کتبی، به همه راه یک نسخه از تأییدیه و رتبه‌بندی معبر از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به همه راه مدارک ذیل به امور حقوقی و قرار دادهای شرکت نفت مناطق مرکزی ایران به نشانی: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۲۰ میدان وک، خیابان اسفندباز، پلاک ۲۴ طبقه دوم مراجعه نمایند.

اساسنامه شرکت

سوابق کاری همه راه تأییدیه های لازم

فهرست ماشین آلات

مدارک مناقصه کارکنان

فهرست مناقصه بین پیمانکاران واجد شرایط که به تشخیص کارفرما از بین متقاضیان انتخاب خواهند شد، توزیع می‌گردد. بدیعی است از اده مدارک فوق‌الذکر هیچگونه حقی یا جهت متقاضیان برای شرکت در مناقصه ایجاد نخواهد کرد.

در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر متقاضیان می‌توانند با تلفن: ۱۰۰۰۰۰۰ داخلی ۲۰۱ تماس حاصل نمایند.

www.shuna.ir

روابط عمومی شرکت نفت مناطق مرکزی ایران